

Η ΓΛΩΣΣΑ C

Μάθημα 15:

Είσοδος/Εξοδος: Συναρτήσεις Εισόδου

Δημήτρης Ψούνης

www.psounis.gr

Περιεχόμενα Μαθήματος

A. Ροές

1. Γενικά
2. Η ροή προκαθορισμένης εισόδου `stdin`
3. Η ροή προκαθορισμένης εξόδου `stdout`
4. Η ροή προκαθορισμένης εξόδου λαθών `stderr`

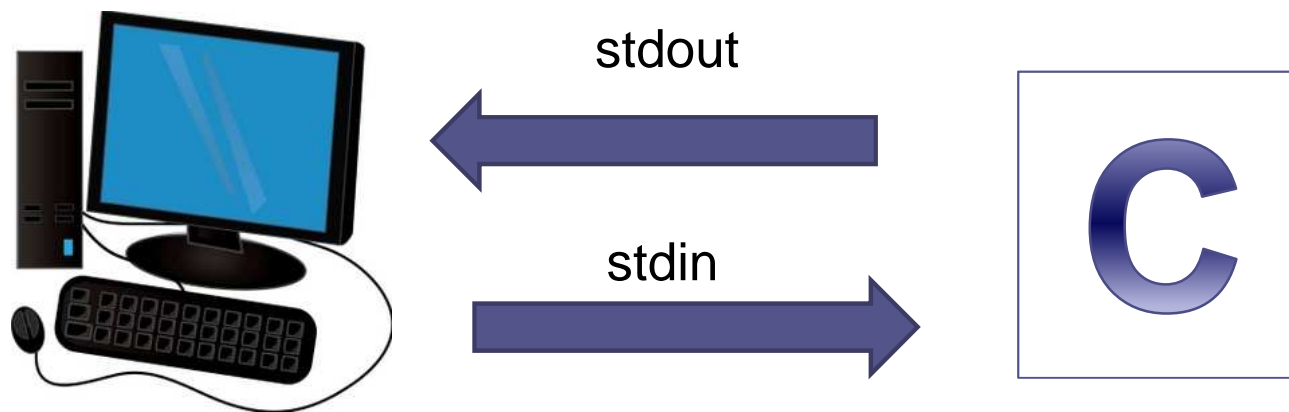
B. Συναρτήσεις ροής εισόδου `stdin`

1. Γενικά
2. Η συνάρτηση `getchar()`
3. Η συνάρτηση `getch()`
4. Η συνάρτηση `getche()`
5. Η συνάρτηση `ungetc()`
6. Η συνάρτηση `gets()`
7. Η συνάρτηση `fgets()`
8. Η συνάρτηση `scanf()`
9. Η συνάρτηση `fflush()`

A. Ροές

1. Γενικά

- Η είσοδος και η έξοδος στην C, γίνεται μέσω ροών (streams).
- Μία ροή είναι μια ακολουθία χαρακτήρων η οποία είναι εν αναμονή για να την χρησιμοποιήσουμε ανάλογα με την θέλησή μας.
- Ήδη (χωρίς να το γνωρίζουμε) έχουμε χρησιμοποιήσει δύο ροές:
 - Την προκαθορισμένη ροή εισόδου (stdin) από την οποία διαβάζουμε χαρακτήρες από το πληκτρολόγιο.
 - Την προκαθορισμένη ροή εξόδου (stdout) στην οποία γράφουμε χαρακτήρες στην οθόνη.

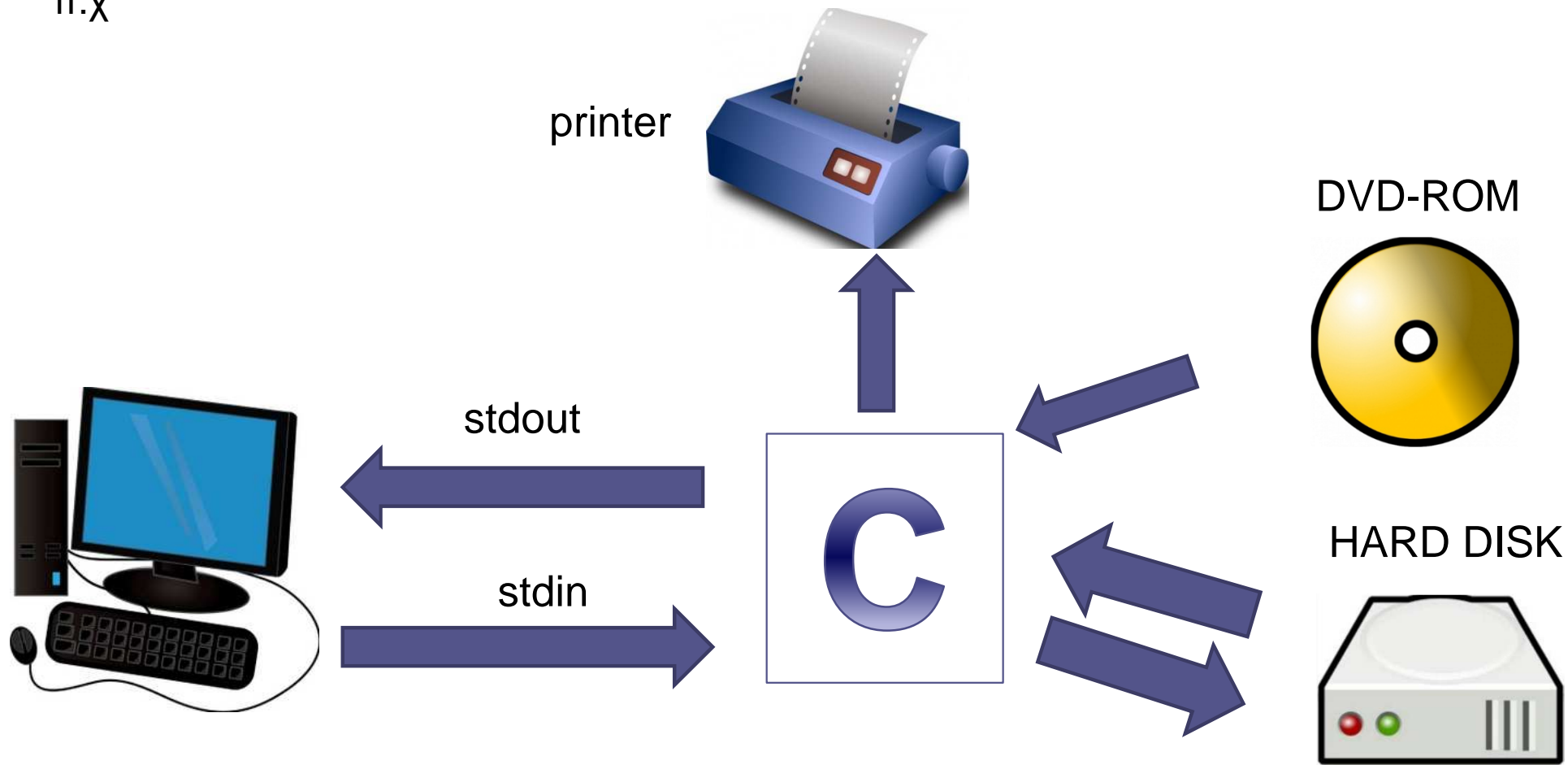

A. Ροές

1. Γενικά

- Κάθε ροή της C λοιπόν είναι μια ακολουθία χαρακτήρων την οποία μπορούμε να διαχειριστούμε από το πρόγραμμά μας. Πέρα από τις 2 σημαντικές ροές που έχουμε δουλέψει έχουν οριστεί πολλές ακόμη ροές που μπορούν να διαχειριστούν είσοδο/έξοδο από και προς άλλες συσκευές, π.χ

A. Ροές

2. Η ροή προκαθορισμένης εισόδου stdin

- Η ANSI C (διεθνές πρότυπο με τις βασικές λειτουργίες που πρέπει να έχει κάθε μεταγλωττιστής της C) ορίζει ότι οι παρακάτω 5 ροές υπάρχουν σε κάθε υλοποίηση της C:

Όνομα	Ροή	Συσκευή
stdin	Προκαθορισμένη Είσοδος	Πληκτρολόγιο
stdout	Προκαθορισμένη Έξοδος	Οθόνη
stderr	Προκαθορισμένο Λάθος	Οθόνη
stdprn*	Προκαθορισμένος Εκτυπωτής	Εκτυπωτής (LPT1)
stdaux*	Προκαθορισμένο Βοήθημα	Σειριακή Θύρα (COM1)

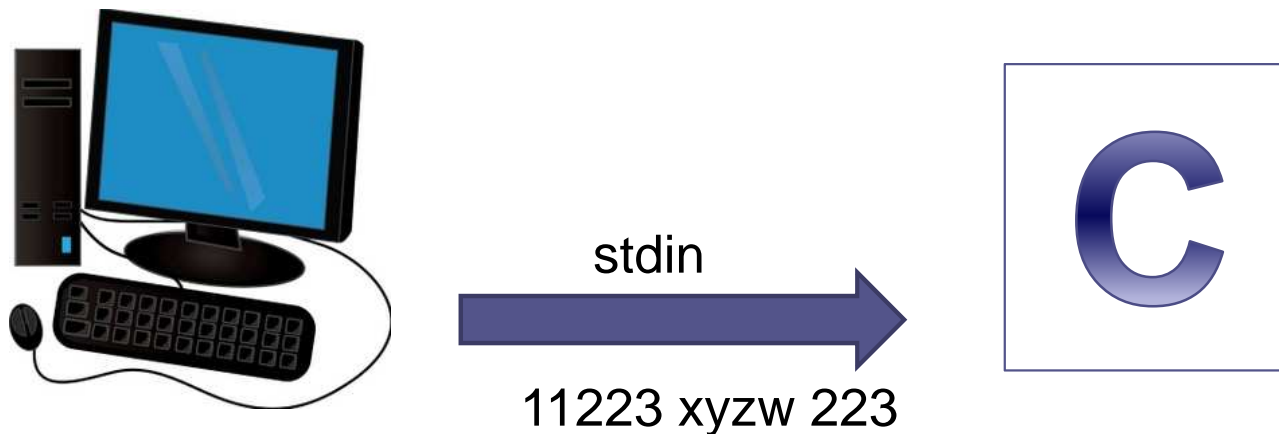
- Οι ροές με * χρησιμοποιούνταν σε παλιότερες εκδόσεις του DOS και θεωρούνται πλέον παρωχημένες.

A. Ροές

2. Η ροή προκαθορισμένης εισόδου stdin

- Καλό είναι να σκεφτόμαστε την stdin σαν μια «σωλήνα» η οποία συνδέει το πληκτρολόγιο με το πρόγραμμά μας

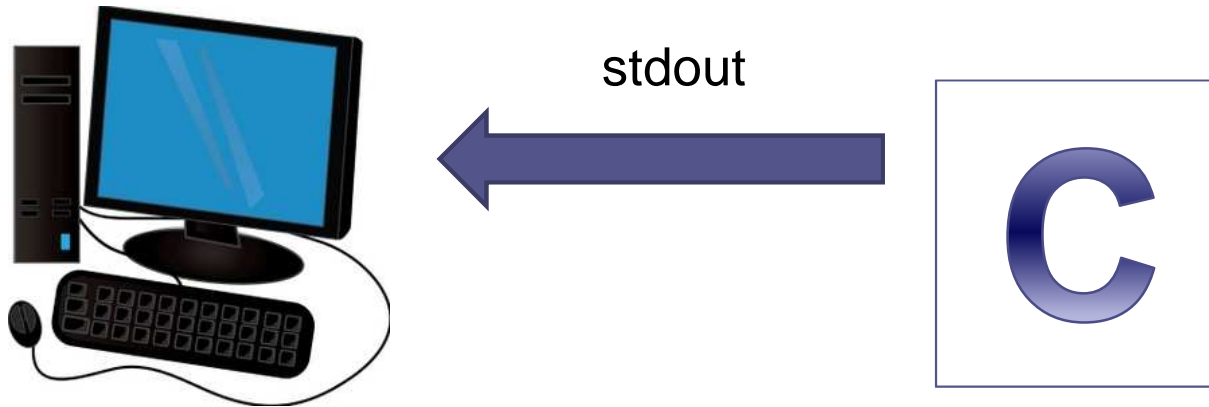
- Π.χ. Η συνάρτηση `scanf` που μάθαμε, διαβάζει τόσους χαρακτήρες από την stdin, όσοι καθορίζονται από τον προσδιοριστή που έχουμε θέσει σαν 1ο όρισμα. Αν ο χρήστης έχει εισάγει περισσότερους χαρακτήρες τότε αυτοί παραμένουν στην stdin για επόμενο διάβασμα από κάποια εντολή διαχείρισης της προκαθορισμένης εισόδου.
- Θα δούμε και άλλες συναρτήσεις που διαχειρίζονται την προκαθορισμένη είσοδο.

A. Ροές

3. Η ροή προκαθορισμένης εισόδου stdout

- Αντίστοιχα η stdout είναι μία «σωλήνα» που συνδέει το πρόγραμμα μας με την οθόνη του υπολογιστή.

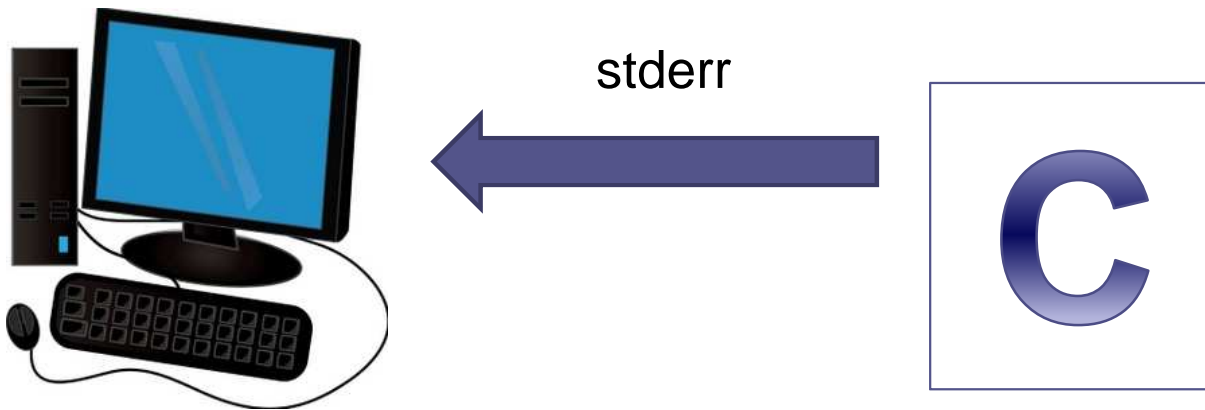
- Π.χ. Η συνάρτηση puts, τοποθετεί στην stdout την συμβολοσειρά που δέχεται ως όρισμα και δίνει εντολή να τυπωθούν οι χαρακτήρες που βρίσκονται στην stdout στην οθόνη.

A. Ροές

4. Η ροή προκαθορισμένης εξόδου λαθών stderr.

- Η stderr είναι μια αυτόνομη ροή που λειτουργεί όπως η stdout, στην οποία γράφουμε μηνύματα λάθους εκτέλεσης του προγράμματός μας.

- Σε μεγάλα προγράμματα είναι συχνό να σταματάνε να λειτουργούν για λόγους που δεν είναι απαραίτητα προγραμματιστικά λάθη (π.χ. Αδυναμία δέσμευσης μνήμης, αποτυχία υλικού, ασύγχρονης επικοινωνίας κ.λπ.)
- Προκειμένου να μην μπερδευτούν τα μηνύματα που θέλουμε να προβάλλουμε στην οθόνη, με τα σημαντικά μηνύματα αστοχίας του προγράμματος, η C ορίζει αυτήν την βοηθητική ροή, για να γίνει διαχωρισμός της εξόδου προγράμματος, από τα μηνύματα λάθους.

B. Συναρτήσεις Ροής Εισόδου

1. Σύνοψη

- Η C μας παρέχει μία σειρά από συναρτήσεις για να διαχειριστούμε την είσοδο από το πληκτρολόγιο.
- Δύο είναι τα βασικά χαρακτηριστικά των συναρτήσεων που πρέπει να έχουμε υπόψη μας:
 - Αν οι χαρακτήρες που πληκτρολογούμε μένουν σε έναν προσωρινό χώρο αποθήκευσης και πηγαίνουν στην stdin πατώντας Enter, ή αν κάθε χαρακτήρας που πληκτρολογούμε πηγαίνει κατευθείαν στην stdin. Το χαρακτηριστικό αυτό θα το ονομάσουμε ενδιάμεση αποθήκευση χαρακτήρων
 - Αν ότι πληκτρολογούμε προβάλλεται ταυτόχρονα και στην οθόνη ή όχι. Το χαρακτηριστικό αυτό θα το ονομάσουμε προβολή χαρακτήρων

B. Συναρτήσεις Ροής Εισόδου

1. Σύνοψη

➤ Ας ρίξουμε μια πρώτη ματιά στις συναρτήσεις που θα μελετήσουμε στις επόμενες διαφάνειες:

Όνομα	Λειτουργία	Ενδιάμεση Αποθήκευση Χαρακτήρων	Προβολή Χαρακτήρων	Βιβλιοθήκη
getchar	Διάβασμα ενός χαρακτήρα εισόδου	NAI	NAI	stdio.h
getch	Διάβασμα ενός χαρακτήρα εισόδου	OXI	OXI	conio.h
getche	Διάβασμα ενός χαρακτήρα εισόδου	OXI	N A I	conio.h
ungetc	Αναίρεση λήψης χαρακτήρα	-	-	stdio.h
gets	Διάβασμα Συμβολοσειράς	NAI	NAI	stdio.h
fgets	Διάβασμα Συμβολοσειράς	NAI	NAI	stdio.h
scanf	Διάβασμα Συμβολοσειράς	NAI	NAI	stdio.h

B. Συναρτήσεις Ροής Εισόδου

2. Η συνάρτηση getchar()

- Το πρωτότυπο της συνάρτησης getchar είναι:

```
int getchar()
```

- Και έχει οριστεί στη βιβλιοθήκη: `stdio.h`
- Η συνάρτηση διαβάζει έναν χαρακτήρα από την stdin και επιστρέφει τον ASCII κωδικό της.
 - Λειτουργεί με ενδιάμεση αποθήκευση χαρακτήρων, άρα αναμένει από εμάς να πληκτρολογήσουμε Enter για να καταχωρηθούν οι χαρακτήρες στην stdin.
 - Προβάλλει τους χαρακτήρες που πληκτρολογούμε στην οθόνη.

B. Συναρτήσεις Ροής Εισόδου

2. Η συνάρτηση getchar()

- Το παρακάτω παράδειγμα αναδεικνύει την συνάρτηση getchar

```
/* getchar.c: Epideiksi tis entolis getchar */  
  
#include <stdio.h>  
  
main()  
{  
    char c;  
  
    c=getchar();  
    while(c!='x')  
    {  
        printf("%c, ",c);  
        c=getchar();  
    }  
    printf("%c.",c);  
}
```

- Ο χρήστης εισάγει μία συμβολοσειρά και στην συνέχεια πατάει Enter.
- Η είσοδος αποθηκεύεται στην stdin και περνάει στο πρόγραμμα μόλις ο χρήστης πατήσει Enter.

B. Συναρτήσεις Ροής Εισόδου

3. Η συνάρτηση getch ()

- Το πρωτότυπο της συνάρτησης getch είναι:

```
int getch ( )
```

- Και έχει οριστεί στη βιβλιοθήκη: `conio.h`
- Η συνάρτηση διαβάζει έναν χαρακτήρα από την stdin και επιστρέφει τον ASCII κωδικό της.
 - Λειτουργεί χωρίς ενδιάμεση αποθήκευση χαρακτήρων, άρα με το που πατάμε έναν χαρακτήρα αυτός αποθηκεύεται στην stdin.
 - Δεν προβάλλει τους χαρακτήρες που πληκτρολογούμε στην οθόνη!!
- Προσοχή! Το αρχείο κεφαλίδας conio.h δεν είναι μέρος της ANSI C, άρα δεν είναι απαραίτητο να υπάρχει σε οποιονδήποτε μεταγλωττιστή. Ωστόσο το DEV-C++ την ενσωματώνει, άρα μπορούμε να την χρησιμοποιήσουμε κανονικά!

B. Συναρτήσεις Ροής Εισόδου

3. Η συνάρτηση getch ()

- Το παρακάτω παράδειγμα αναδεικνύει την συνάρτηση getch

```
/* getch.c: Epideiksi tis entolis getch */
#include <stdio.h>
#include <conio.h>

main()
{
    char c;

    c=getch();
    while(c!='x')
    {
        printf("%c, ", c);
        c=getch();
    }
    printf("%c.", c);
}
```

- Ο χρήστης πληκτρολογεί μία συμβολοσειρά.
- Η είσοδος ΔΕΝ αποθηκεύεται στην stdin και η πληκτρολόγηση κάθε χαρακτήρα διαβάζεται αμέσως από την getch()

B. Συναρτήσεις Ροής Εισόδου

4. Η συνάρτηση getch()

- Το πρωτότυπο της συνάρτησης getch είναι:

```
int getch ()
```

- Και έχει οριστεί στη βιβλιοθήκη: `conio.h`
- Η συνάρτηση λειτουργεί με τον ίδιο τρόπο με την getch() με την διαφορά ότι προβάλλει τον χαρακτήρα που πληκτρολογούμε στην οθόνη.
- Μεταγλωττίστε και εκτελέστε το πρόγραμμα getch.c που δείχνει την λειτουργία της και την διαφορά από την εντολή getch.

B. Συναρτήσεις Ροής Εισόδου

4. Η συνάρτηση getch()

- Το παρακάτω παράδειγμα αναδεικνύει την συνάρτηση getch

```
/* getch.c: Epideiksi tis entolis getch */
#include <stdio.h>
#include <conio.h>

main()
{
    char c;

    c=getch();
    while(c!='x')
    {
        printf("%c, ",c);
        c=getch();
    }
    printf("%c.",c);
}
```

- Ο χρήστης πληκτρολογεί μία συμβολοσειρά.
- Η είσοδος ΔΕΝ αποθηκεύεται στην stdin και η πληκτρολόγηση κάθε χαρακτήρα διαβάζεται αμέσως από την getch(). Όταν πληκτρολογούμε τον χαρακτήρα προβάλλεται στην οθόνη.

B. Συναρτήσεις Ροής Εισόδου

5. Η συνάρτηση ungetc()

- Το πρωτότυπο της συνάρτησης ungetc είναι :

```
int ungetc(int ch, FILE *fp)
```

- Και έχει οριστεί στη βιβλιοθήκη: `stdio.h`
- Η συνάρτηση ungetc αναιρεί την λήψη του χαρακτήρα ch από την ροή fp
 - Θα δούμε σε επόμενο μάθημα, ότι μπορούμε να καθορίσουμε και ροές εισόδου από αρχεία και γι' αυτό ως 2^ο όρισμα μπορούμε να ορίσουμε και ροή αρχείου.
 - Για να αναιρέσουμε λήψη από την stdin, απλά γράφουμε ως δεύτερο όρισμα τη ροή stdin.
- Η συνάρτηση πρακτικά επανατοποθετεί στην ροή stdin τον χαρακτήρα ch που διάβασε.
- Στο παράδειγμα της επόμενης διαφάνειας βλέπουμε πως χρησιμοποιούμε την ungetc.

B. Συναρτήσεις Ροής Εισόδου

5. Η συνάρτηση ungetc()

- Το παρακάτω παράδειγμα αναδεικνύει την συνάρτηση ungetc

```
/* ungetc.c: Epideiksi tis entolis ungetc */
#include <stdio.h>

main()
{
    char c;
    c=getchar();
    while(c!='\n')
    {
        printf("%c",c);
        c=getchar();
        if (c=='m')
        {
            printf("%c",c);
            ungetc('!',stdin);
        }
    }
}
```

- Πληκτρολογήστε μια συμβολοσειρά που περιέχει τουλάχιστον μία φορά το γράμμα m και δείτε τι επίδραση έχει στην stdin, λόγω του ότι επανατοποθετούμε έναν έξτρα χαρακτήρα στην stdin.

B. Συναρτήσεις Ροής Εισόδου

6. Η συνάρτηση gets()

- Το πρωτότυπο της συνάρτησης gets είναι :

```
char *gets(char *str)
```

- Και έχει οριστεί στη βιβλιοθήκη: `stdio.h`
- Έχουμε ήδη μελετήσει την συγκεκριμένη συνάρτηση σε προηγούμενο μάθημα.
- Η συνάρτηση διαβάζει μία συμβολοσειρά από την stdin μέχρι τον χαρακτήρα '\n' τον οποίο αντικαθιστά με το '\0' και την αποθηκεύει στην συμβολοσειρά str που δέχεται ως όρισμα μέσω αναφοράς.
 - Αν για κάποιο λόγο αποτύχει, επιστρέφεται η τιμή NULL (κενός δείκτης), αλλιώς επιστρέφεται δείκτης στην str.
- Ο συνηθισμένος τρόπος χρήσης της gets είναι:

```
gets(buffer);
```

 - Όπου buffer είναι συμβολοσειρά (πίνακας χαρακτήρων) που έχουμε δεσμεύσει είτε στατικά είτε δυναμικά.

B. Συναρτήσεις Ροής Εισόδου

7. Η συνάρτηση fgets()

- Πολλές φορές έχουμε πρόβλημα με την gets, διότι η συμβολοσειρά που χρησιμοποιούμε δεν έχει αρκετό χώρο για να αποθηκεύσει όλα τα δεδομένα που εισάγει ο χρήστης. Η fgets έρχεται να λύσει αυτό το πρόβλημα.
- Το πρωτότυπο της συνάρτησης fgets είναι:

```
char *fgets(char *str, int n, FILE *fp)
```

- Και έχει οριστεί στο αρχείο βιβλιοθήκης: `stdio.h`
- Η συνάρτηση διαβάζει μία συμβολοσειρά από την ροή fp και την αποθηκεύει στην str μέχρι:
 - Είτε διαβάζει τον χαρακτήρα '\n' τον οποίο αντικαθιστά με '\0'
 - Είτε διαβάσει n-1 χαρακτήρες. Τότε προσθέτει τον χαρακτήρα '\0' στο τέλος και τερματίζει.
- Με απλά λόγια η fgets βάζει όριο στους χαρακτήρες που θα διαβάσει προκειμένου να χωράνε στην συμβολοσειρά που διοχετεύουμε ως όρισμα.
- Το παράδειγμα της επόμενης διαφάνειας αναδεικνύει την χρήση των παραπάνω

B. Συναρτήσεις Ροής Εισόδου

7. Η συνάρτηση fgets()

- Το παρακάτω παράδειγμα αναδεικνύει την συνάρτηση fgets

```
/* fgets.c: Epideiksi tis entolis fgets */  
  
#include <stdio.h>  
  
#define N 10  
  
main()  
{  
    char buffer[N];  
  
    while(1)  
    {  
        fgets(buffer,N,stdin);  
        printf("Eisodos: %s\n",buffer);  
    }  
}
```

- Πληκτρολογήστε μια συμβολοσειρά με μήκος μεγαλύτερο του 10 και πατήστε Enter. Παρατηρείστε την συμπεριφορά του προγράμματος.

B. Συναρτήσεις Ροής Εισόδου

8. Η συνάρτηση scanf()

- Την συνάρτηση scanf την έχουμε μελετήσει ήδη δύο φορές.
- Λόγω του πλούτου που έχει η χρήση της, σήμερα θα δούμε και τις τελευταίες εξειδικευμένες χρήσεις

- Ένα τυπικό παράδειγμα χρήσης της scanf που έχει οριστεί στο `stdio.h` είναι το εξής:

```
scanf ( "%x" , &μεταβλητή ) ;
```

- Όπου το 1^ο όρισμα είναι η συμβολοσειρά μορφοποίησης και στα επόμενα ορίσματα ορίζουμε τις (διευθύνσεις) των μεταβλητών που θα δεχθούν τις τιμές που θα εισάγει ο χρήστης
- Σημαντικά θέματα είναι τα εξής:
 - Τι μπορούμε να έχουμε στην συμβολοσειρά μορφοποίησης
 - Ποιοι είναι οι προσδιοριστές που μπορούμε να έχουμε στη συμβολοσειρά μορφοποίησης
- Επίσης θα πρέπει να ξέρουμε ότι:
 - Γίνεται προβολή των χαρακτήρων στην οθόνη όσο πληκτρολογούμε.
 - Ενώ γίνεται και ενδιάμεση αποθήκευση των χαρακτήρων

B. Συναρτήσεις Ροής Εισόδου

8. Η συνάρτηση scanf()

- Στο μάθημα 9: «Εισαγωγή στην Είσοδο/Εξοδο Δεδομένων» είδαμε τους προσδιοριστές της scanf.
- Έχουν ωστόσο οριστεί περαιτέρω δύο ειδικές χρήσεις προσδιοριστών ώστε να καθορίζουμε ρητά τους χαρακτήρες που μπορούν να διαβαστούν (ισοδύναμα να απαγορευτεί το διάβασμα κάποιων χαρακτήρων).
- Αυτοί είναι:

Προσδιοριστής	Τύπος δεδομένων που αντιστοιχεί
[...]	Συμβολοσειρα που μόνο οι χαρακτήρες στα [] είναι αποδεκτοί. Μόλις διαβάσει χαρακτήρες εκτός των [] σταματά την ανάγνωση.
[^...]	Το ίδιο με την [], αλλά μόνο οι χαρακτήρες εκτός των [] είναι αποδεκτοί

B. Συναρτήσεις Ροής Εισόδου

8. Η συνάρτηση scanf()

- Το παρακάτω πρόγραμμα αναδεικνύει την χρήση των επιπλέον προσδιοριστών που εισάγαμε:

```
/* scanf.c: Epideiksi tis entolis scanf */  
  
#include <stdio.h>  
  
main()  
{  
    char buffer[80];  
  
    printf("Eisagete simvoloseira: ");  
    scanf("%[abcdef]",buffer);  
    printf("Diavastike: %s\n",buffer);  
    printf("Eisagete simvoloseira: ");  
    scanf("%[^abcdef]",buffer);  
    printf("Diavastike: %s",buffer);  
  
}
```

- Πληκτρολογήστε και εκτελέστε το πρόγραμμα εισάγοντας μια φράση που περιέχει τους χαρακτήρες που παρατίθενται στον προσδιοριστή.

B. Συναρτήσεις Ροής Εισόδου

9. Η συνάρτηση fflush()

- Όταν εκτελείται μία κλήση στην scanf λαμβάνεται τόση είσοδος από την stdin όση είναι απαραίτητη για να διαβαστεί ο τύπος των δεδομένων που ορίσαμε.
- Έτσι για παράδειγμα αν έχουμε την εντολή:

```
scanf ( "%d" , &x ) ;  
scanf ( "%d" , &y ) ;
```

- Και ο χρήστης εισάγει:

```
15 20 30
```

- Τότε διαβάζεται το 15 και ανατίθεται στη x, αγνοείται το κενό και διαβάζεται το 20 και ανατίθεται στην y. Οι υπόλοιποι χαρακτήρες παραμένουν στην stdin για επόμενο διάβασμα.
- Συνεπώς επειδή αναμένουμε πάντα κακή συμπεριφορά του χρήστη απέναντι στο πρόγραμμα πρέπει πάντα να περιμένουμε ότι ενδέχεται να έχουν απομείνει κάποιοι χαρακτήρες στην stdin μετά από κάποιο διάβασμα.
- Ειδικά ο χαρακτήρας \n απομένει στην είσοδο μετά από διάβασμα με την scanf. Για τον λόγο αυτό χρειαζόμαστε την συνάρτηση fflush.

B. Συναρτήσεις Ροής Εισόδου

9. Η συνάρτηση fflush()

- Το πρωτότυπο της συνάρτησης fflush είναι:

```
int fflush(FILE *fp)
```

- Και έχει οριστεί στο αρχείο βιβλιοθήκης: `stdio.h`
- Η συνάρτηση «αδειάζει» την stdin από τυχόν χαρακτήρες που έχουν απομείνει σε αυτήν.
- Μεταγλωττίστε το παράδειγμα της επόμενης διαφάνειας (το οποίο δεν δουλεύει σωστά) με χρήση της fflush

B. Συναρτήσεις Ροής Εισόδου

9. Η συνάρτηση fflush()

```
/* fflush_wrong.c: Epideiksi tis entolis fflush */

#include <stdio.h>

main()
{
    int x,y,z;
    char c;

    printf("Dwse enan tripsifio arithmo:");
    scanf("%1d%1d%1d", &x,&y,&z);

    printf("Epelekse M-Monades,D-Dekades,E-Ekatontades: ");
    scanf("%c",&c);
```


B. Συναρτήσεις Ροής Εισόδου

9. Η συνάρτηση fflush()

```
switch(c)
{
    case 'M':
        printf("Monades=%d", z);
        break;
    case 'D':
        printf("Dekades=%d", y);
        break;
    case 'E':
        printf("Ekatontades=%d", z);
        break;
    default:
        printf("Lathos eisodos!");
}
}
```


B. Ασκήσεις

1. Μετατροπή σε κεφαλαία (ξανά)

Γράψτε ένα πρόγραμμα το οποίο θέλουμε να:

1. Διαβάζει μία συμβολοσειρά από το πληκτρολόγιο (ΔΕΝ θέλουμε να αποθηκεύεται σε κάποιον πίνακα και ΔΕΝ θέλουμε να εμφανίζεται αυτό που πληκτρολογεί ο χρήστης)
2. Εμφανίζει στην οθόνη την ίδια συμβολοσειρά όπου κάθε μικρός χαρακτήρας έχει αντικατασταθεί από τον αντίστοιχο κεφαλαίο χαρακτήρα.

B. Ασκήσεις

2. Διάβασμα συμβολοσειρών

Γράψτε ένα πρόγραμμα το οποίο:

1. Δηλώνει έναν πίνακα χαρακτήρων (με ονομασία `string`) μεγέθους 10.
2. Ζητά από τον χρήστη να πληκτρολογήσει μία συμβολοσειρά.
3. Εάν η συμβολοσειρά χωράει στο `string` να την αποθηκεύει σε αυτό και να προβάλλει ότι «η συμβολοσειρά διαβάστηκε» και να την τυπώνει.
4. Εάν η συμβολοσειρά δεν χωράει στο `string` να αποθηκεύει το μέρος που μπορεί να αποθηκευτεί και να προβάλλει «η συμβολοσειρά δεν διαβάστηκε» και να τυπώνει το μέρος που «χώρεσε» στο `string`. Να καθαρίζει την `stdin` από τους χαρακτήρες που έχουν απομείνει.